

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto zināšanu un prasmju atzīšana: Latvijas profesionālās izglītības pieredze

Izglītības kvalitātes valsts dienesta
Kvalitātes novērtēšanas departamenta
direktore **Kristīne Strūberga**

2012.gada 5.oktobris

Jauns pakalpojums

No 2011.gada marta, tiek īstenots jauns pakalpojums profesionālajā izglītībā - **ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana.**

Izstrādāts normatīvais regulējums.

Izvēlēta iestāde, kura nodrošina jaunās funkcijas īstenošanu.

Piesaistīts Eiropas Sociālā fonda finansējums.

Pirmajam pretendentam profesionālā kompetence novērtēta 2011.gada 26.-27.jūnijā Daugavpils Tirdzniecības skolā, piešķirot pavāra kvalifikāciju.

Normatīvais regulējums

Profesionālās izglītības likums

29.1. pants. Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana

(1) Profesionālās kompetences novērtēšana notiek, **ņemot vērā attiecīgā profesijas standarta prasības.**

(2) Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu var **deleģēt akreditētai izglītības iestādei vai akreditētam eksaminācijas centram.**

(3) **Kārtību**, kādā novērtē ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci, **nosaka Ministru kabinets.**

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas īstenošana

Ministru kabineta 2004.gada 27.jūlijā noteikumos Nr.623 “**Izglītības kvalitātes valsts dienesta nolikums**” ir iekļauta funkcija – **nodrošina un koordinē ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu...**

ESF projekts “**Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana**”.

Projektu īsteno **Valsts izglītības attīstības aģentūra sadarbībā ar:**

Latvijas Darba devēju konfederāciju

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību

Valsts izglītības satura centru

Izglītības kvalitātes valsts dienestu (dienests)

Mērķis – **profesionālās izglītības kvalitātes un efektivitātes uzlabošana** atbilstoši tautsaimniecības nozaru attīstības vajadzībām.

Laiks – no 01.12.2010. līdz 30.11.2013.

Normatīvais regulējums

Ministru kabineta 2011.gada 22.februāra noteikumi Nr.146

„Kārtība, kādā novērtē ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci”, kas nosaka kārtību, kādā novērtē ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci, kas atbilst **pirmā, otrā vai trešā kvalifikācijas līmeņa** profesionālajai kompetencei.

Ministru kabineta 2012.gada 19.jūnija noteikumi Nr.432

„Noteikumi par profesionālās izglītības iestāžu un eksaminācijas centru sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”, kas nosaka profesionālās izglītības iestāžu un eksaminācijas centru valsts pārvaldes uzdevuma ietvaros **sniegto maksas pakalpojumu cenrādi.**

Dienesta funkcija

Piešķir (**deleģē**) **akreditētai izglītības iestādei** vai akreditētam eksaminācijas centram **tiesības** novērtēt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci.

Izveido ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences **novērtēšanas institūciju sarakstu** (adrese – www.ikvd.gov.lv).

Veido un uztur datubāzi par personām, kuras saņēmušas valsts atzītu profesionālo kvalifikāciju apliecinošu dokumentu.

Dienesta funkcija

Izdoti Dienesta 2012.gada 10.aprīļa iekšējie noteikumi Nr.6 “*Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas uzdevuma deleģēšanas kārtība*”, precizējot dienesta darbības un pilnvaras attiecībā uz deleģēšanas lēmuma pieņemšanu.

Izstrādāti un saskaņoti ar IZM deleģēšanas **līguma paraugi**, lai akreditētas izglītības iestādes vai akreditēti eksaminācijas centri iegūtu tiesības novērtēt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci.

Normatīvais regulējums

Deleģēšanas līguma ar profesionālās izglītības iestādi **termiņu nosaka uz laiku līdz trim gadiem** vai līdz attiecīgās akreditētās profesionālās izglītības programmas akreditācijas termiņa beigām, ja tas ir īsāks par trim gadiem no deleģēšanas līguma noslēgšanas datuma.

Aktualitāte

Līdz 2012.gada 14.septembrim ir noslēgti **277** deleģēšanas līgumi ar **31** profesionālās izglītības iestādi.

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetences novērtēšanu var veikt **vairāk kā 100** profesionālajām kvalifikācijām.

Sīkāka informācija: www.ikvd.gov.lv

No 2012.gada aprīļa deleģējumus saņem arī privātās izglītības iestādes.

Akreditēta izglītības iestāde vai eksaminācijas centrs

Pirms pretendenta iesnieguma un maksājuma dokumenta iesniegšanas profesionālās kompetences novērtēšanas institūcija **bez maksas nodrošina pretendentam konsultācijas** par attiecīgā profesijas standarta prasībām un profesionālās kvalifikācijas eksāmena norises gaitu.

Organizē profesionālās kvalifikācijas eksāmenu.

Izniedz pretendentam valsts atzītu profesionālo kvalifikāciju apliecināšu dokumentu – Profesionālās kvalifikācijas apliecību.

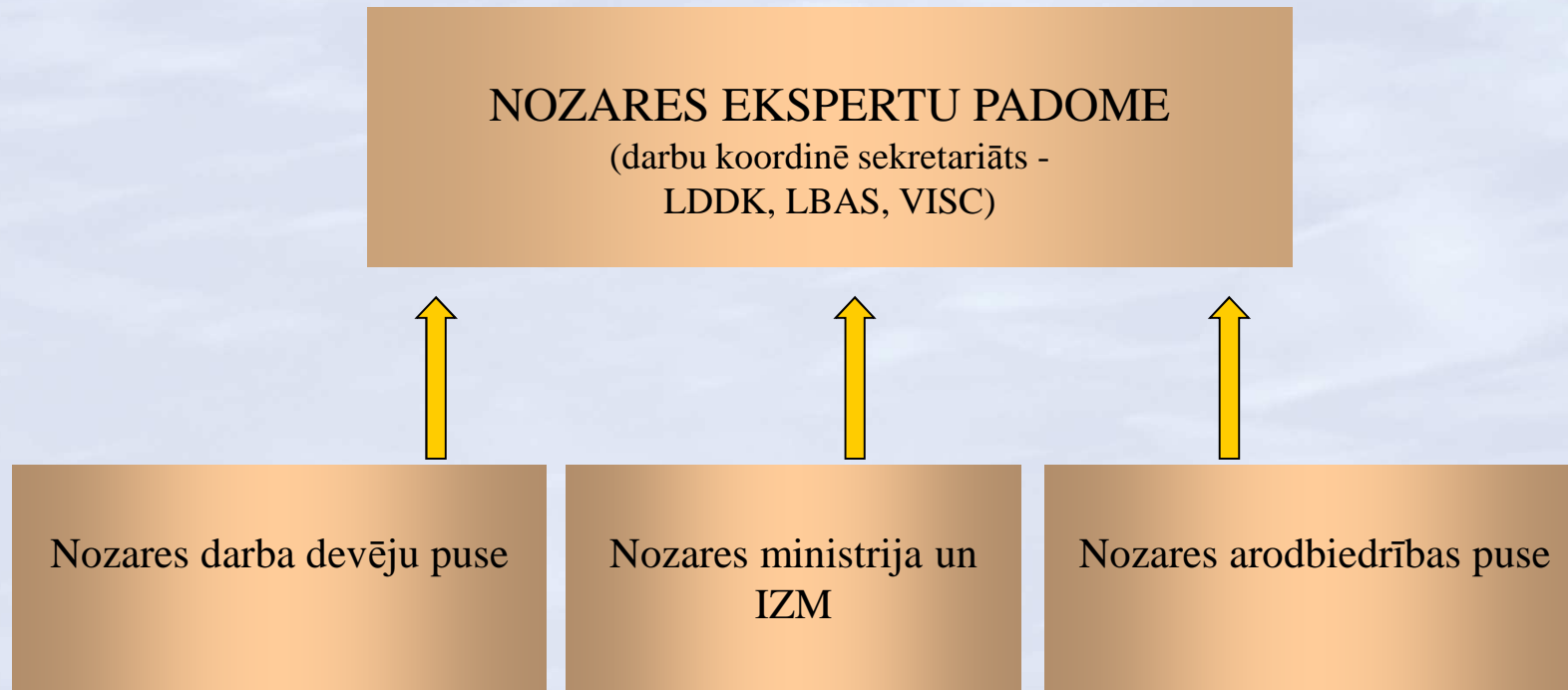
Projekts

Dienests ir **sadarbības partneris** ESF projektā “Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana” (projekts).

Dienests projektā atbild par ārpus formālās izglītības iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču novērtēšanas un atzīšanas **sistēmas aprobāciju**.

Nozaru ekspertu padomes

Viena no projekta aktivitātēm ir 12 Nozaru ekspertu padomju izveide, kurās tiek nodrošināta trīspusēja pārstāvniecība

Projekts

Dienests, **sadarbībā ar Nozaru ekspertu padomēm (NEP)**, projekta ietvaros koordinē ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenču novērtēšanas un atzīšanas sistēmas aprobāciju.

NEP galvenie uzdevumi šajā aktivitātē:

- **Apkopot informāciju** par potenciālajiem pretendentiem nozarē;
- Virzīt **pretendentu līdz izglītības** iestādei vai līdz dienestam;
- **Piedalīties** (deleģēt pārstāvi) ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās **profesionālās kompetences novērtēšanā** (kvalifikācijas eksāmenā);
- **Sniegt informāciju** par ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu interesentiem.

Aktualitāte

Projekta ietvaros 2012.gada jūnijā tika sasniegts plānotais rezultāts, kas paredzēja **80 personām nodrošināt un apmaksāt profesionālās kvalifikācijas atzīšanu**, novērtējot ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences.

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas ceļā profesionālās kvalifikācijas apliecību ieguvušas **220 personas**.

Aktualitāte

Profesionālās kvalifikācijas eksāmens kārtots, lai iegūtu profesionālo kvalifikāciju

Profesionālā kvalifikācija	Profesionālās kvalifikācijas līmenis	Personu skaits
namu pārzinis	3	91
automehāniķis	3	72
lokomotīvu saimniecības tehniķis	3	12
rokas lokmetinātājs (MMA); lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu aktīvās gāzes vidē (MAG)	2	11

Aktualitāte

Profesionālās kvalifikācijas eksāmens kārtots, lai iegūtu profesionālo kvalifikāciju

Profesionālā kvalifikācija	Profesionālās kvalifikācijas līmenis	Personu skaits
apdares darbu tehniķis	3	8
klientu apkalpošanas speciālists	3	8
grāmatvedis	3	7
autoatslēdznieks	2	4
elektromontieris	2	4
konditors	2	4
pavārs	2	2

Aktualitāte

Profesionālās kvalifikācijas eksāmens kārtots, lai iegūtu profesionālo kvalifikāciju

Profesionālā kvalifikācija	Profesionālās kvalifikācijas līmenis	Personu skaits
autoelektriķis	3	1
būvizstrādājumu galdnieks	3	1
drēbnieks	3	1
ēdināšanas pakalpojumu speciālists	3	1
galdnieks	2	1

Aktualitāte

Statistika par personām, kuras ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas ceļā ieguvušas profesionālās kvalifikācijas apliecinošu dokumentu

Vecuma grupas	uz 18.04.2012. (55 personas)	uz 28.06.2012. (110 personas)	uz 31.07.2012. (180 personas)	uz 18.09..2012. (220 personas)
18...25 gadi	4	16	21	27
26...35 gadi	20	37	57	66
36...50 gadi	22	39	61	71
50 un vairāk gadi	9	18	41	56

Interesanti

Pēdējo mēnešu laikā īpaši senioru vecuma grupā (50 un vairāk gadi) straujais statistikas skaita pieaugums saistīts ar **namu pārziņu** profesionālās kvalifikācijas eksāmena kārtošanu. Tam par iemeslu ir Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likumā noteiktās prasības par profesionālo kvalifikāciju amatpersonām, kuras strādā par māju pārvaldniekiem. Šobrīd vecākai eksaminētajai personai 73 gadi – iegūta namu pārziņa profesionālā kvalifikācija.

Informēšana

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana tiek popularizēta:

- **dienesta plakāts un buklets**
- **LTV raidījums “Eirobusiņš”**
- **Informācija un intervijas presē**
- **18.starptautiskā izglītības izstāde “Skola 2012”**
- **prezentācijas NEP**
- **dienesta un NEP konsultācijas pretendentiem**
- **2012.gada 19.aprīlī dienests sadarbībā ar projektu organizēja informatīvo semināru „Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas pieredze”**
- **Aktuālās informācijas nosūtīšana Nacionālajai izglītības iespēju datubāzei**
www.niid.lv
- **Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība kopā ar sadarbības partneriem realizē projektu VAL NET – Integrēta neformālās izglītības rezultātu atzišanas sistēma - Nacionālā sadarbības tīkla izveide (dienesta pārstāvis piedalās forumos)**